

**ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 15. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Освітня програма:	«Маркетинг»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Спеціальність:	D5 Маркетинг
Галузь знань:	D Бізнес, адміністрування та право

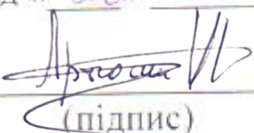
Рівне – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Регіональна економіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Маркетинг», галузь знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальність D5 Маркетинг.

Розробник: кандидат наук з державного управління, доцент Ліщук Наталія Володимирівна

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри економіки та фінансів

Протокол № 1 від «26» 09 2025 року

Завідувач кафедри доц. Артюшок К.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Маркетинг» зі спеціальності D5 Маркетинг, галузь знань D Бізнес, адміністрування та право першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньої програми Шимко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією економічного факультету

Протокол № 1 від «26» 09 2025 року

Голова Онофрійчук О.П.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язковий освітній компонент	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 075 Маркетинг Освітня програма: «Маркетинг»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
	Семестр		
	2-й	2-й	
	Лекції		
	30 год.	6 год.	
	Практичні, семінарські		
	28 год.	6 год.	
	Лабораторні		
	- год.	- год.	
	Самостійна робота		
	62 год.	108 год.	
	Вид контролю: екзамен		
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасним станом регіонального розвитку економіки та територіальної і галузевої структурою господарського комплексу та здобувають навички обирати оптимальний варіант розміщення продуктивних сил з урахуванням конкретної виробничої та екологічної ситуації.

Основними завданнями дисципліни є: засвоєння теорії розміщення продуктивних сил, регіональної економіки та регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її економічних районів, формування у них умінь і практичних навичок при вирішенні практичних питань стосовно розміщення продуктивних сил, з урахуванням демографічних, соціальних, економічних та екологічних факторів.

Предмет навчальної дисципліни: оволодіння науковими основами розміщення і територіальної організації продуктивних сил України, аналізу їх сучасного стану і визначення головних напрямків розвитку в умовах становлення ринкової економіки. Значна увага приділяється вивченню галузевої і територіальної структури народного господарства, наукових основ державної регіональної політики тощо.

Результатом навчання за дисципліною є набуття студентами відповідно до освітньо-професійної програми таких **компетентностей:**

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

СК16. Здатність виявляти і аналізувати особливості поведінки суб'єктів регіонального ринку.

Опанувавши дисципліну «Регіональна економіка» студенти повинні володіти такими **програмами результатами навчання:**

Р2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

Р4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.

Р5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.

Р9. Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.

Р20. Демонструвати знання особливостей розвитку регіонального ринку в умовах євроінтеграції та сталого розвитку, функціонування господарських суб'єктів та поведінки споживачів на ньому.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи регіональної економіки та територіальної організації господарства

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка».

Сутність поняття «регіональна економіка». Теоретико-методологічні основи регіональної економіки. Теорія центральних місць В. Кристаллера, А. Льоша, теорія економічних центрів Я. Кінберга, Х. Боса, теорія економічної взаємодії територіальних формувань Д. Рейллі, теорія «витрати – випуск» В. Леонтьєва. Об'єкт, предмет дисципліни «регіональна економіка» формування А.Г. Мазура предмета дисципліни. Місце дисципліни в системі наукових знань. Зв'язок дисципліни з соціально-економічною географією, розміщенням продуктивних сил і регіональною економікою, макроекономікою, мікроекономікою, соціально-економічною статистикою, фінансами та іншими науками які вивчають економіку в різних аспектах. Головні завдання дисципліни. Значення дисципліни в професійній підготовці економістів.

Література: основна [1, 4, 6], допоміжна [4, 9, 17, 21].

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів

Зміст поняття «продуктивні сили», поняття «розміщення продуктивних сил» і поняття «територіальна організація продуктивних сил». Територіальний поділ праці і розміщення продуктивних сил. Концепція факторів розміщення продуктивних сил як одна з фундаментальних у даному курсі. Фактори (чинники) як рушійні сили, першопричини будь-яких процесів. Урбанізація та проблеми довілля. Вплив науково-технічного прогресу на розміщення продуктивних сил. Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Сучасні інтеграційні процеси, вирівнювання ступенів економічного і соціального розвитку окремих регіонів. Коротка характеристика закономірностей розміщення продуктивних сил. Поняття про принципи розміщення продуктивних сил.

Література: основна [1, 6, 8], допоміжна [18, 20, 23, 26, 28, 36].

Тема 3. Регіон у системі територіального поділу праці

Господарство країни як складна економічна, соціальна, екологічна система. Сутність формування «соціально-економічного простору», «економічного простору». Сутність поняття «регіон», місце регіону в економічному просторі, однорідні (гомогенні), вузлові регіони. Структуру регіону як таксону (ядро), периферія. Комплексний розвиток регіону. Галузева і територіальна структура регіону. Територіальна структура як об'єкт дослідження, як «стержнева категорія» геопросторової організації господарства країни, що охоплює ряд основних економічно-географічних понять і, зокрема, наявність і взаємозв'язаність форм територіальної організації продуктивних сил. Критерії та шляхи удосконалення територіальної структури.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [4, 6, 13, 18, 20, 32].

Тема 4. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах

Загальні риси господарського комплексу України. Економіка країни як єдиний господарський комплекс. Поняття, сутність та складові виробничого комплексу та його інфраструктури. Виробничий комплекс як складова частина національної економіки, структура виробничого комплексу, виробничий комплекс як складова сфери виробництва товарів і послуг (промисловість, сільське господарство, а також виробнича інфраструктура). Стратегія і тактика структурної перебудови промисловості. Особливості сучасної економічної ситуації в Україні. Роль науково-інформаційних галузей у виробничій інфраструктурі, роль технополісів, складові

виробничої інфраструктури (будівельний комплекс, транспортний комплекс, зв'язок).

Література: основна [1, 2, 5], допоміжна [5, 7, 10, 11, 12, 19].

Тема 5. Природний та трудовресурсний потенціал України. Природно ресурсний потенціал і його структура.

Місце України у світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах та ступінь забезпечення власних потреб. Характеристика мінеральних, земельних, водних, біологічних, рекреаційних та інших ресурсів. Економічна доцільність освоєння окремих видів природних ресурсів при сучасному рівні розвитку продуктивних сил. Народонаселення та його роль у розвитку територіальної організації господарства. Чисельність населення, та інші показники які аналізують народонаселення. Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми. Населення різних регіонів. Територіальне розміщення, територіальна організація населення. Урбанізація та проблема довкілля. Національний склад населення, етногенез українського народу. Проблеми розширеного відтворення населення на сучасному етапі розвитку продуктивних сил. Формування нової соціальної структури населення. Міграція населення та її види. Регіональні особливості та відмінності у рівні життя населення. Регулювання регіональних ринків праці. Проблеми безробіття в Україні.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 6. Економічне районування та територіальна організація господарства

Економічне районування як науковий метод територіальної організації господарства. Визначення економічного районування, рівні економічного районування. Територіальний поділ та інтеграція праці – основа формування економічних районів. Поняття про економічний район, як територіальну підсистему національного комплексу першого рангу і спеціалізацією загальнодержавного значення. Головні ознаки району. Сучасні уявлення про економічний район, як про територіально-господарський комплекс. Об'єктивний характер формування економічного району. Наука про економічне районування. Визначення економічного районування. Методологічні підходи економічного районування, економічного району.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [4, 6, 13, 18, 20, 32].

Змістовий модуль 2. Регіональна економічна політика та розвиток економіки регіонів України

Тема 7. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики

Визначення регіональної політики, регіонально-економічної політики. Основні напрями регіональної економічної політики. Концепція державної регіональної політики. Аспекти регіональної економічної політики. Цілі і завдання державної регіональної фінансової політики вертикальні й горизонтальні фіскальні дисбаланси. Об'єкти та суб'єкти регіональної економічної політики. Складові елементи механізму реалізації регіональної економічної політики: законодавчо-нормативна база, бюджетно-фінансове регулювання, вільні економічні зони, транскордонне співробітництво. Прямі і непрямі методи регіональної економічної політики. Характеристика системи управління регіональним розвитком. Правові, економічні, адміністративні методи регіональної економічної політики. Основні напрями створення ефективної системи регулювання економічного розвитку регіону. Горизонтальні та вертикальні взаємодії місцевої адміністрації. Інвестиційна політика регіону. Інвестиційний потенціал регіону. Поняття про фінансову автономію. Місцевий бюджет в бюджетній системі. Основні принципи регіональної економічної політики України. Регіональна економічна політика України як один із засобів інтеграції країни у Європейську і Світову співдружність країн.

Література: основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].

Тема 8. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення

Об'єктивний характер формування міжгалузевих комплексів. Міжгалузеві комплекси – поєднання галузей за певною метою. Характеристика міжгалузевих комплексів: агропромисловий: роль комплексу в господарстві країни та його структура, галузі комплексу як фактор районування, їх вплив на розвиток та територіальну організацію господарства; вплив науково-технічного прогресу на розвиток і розміщення міжгалузевих комплексів України; розміщення галузей комплексу та їх коротка характеристика, машинобудівний, лісовиробничий, металургійний, хімічний, будівельний, паливно-енергетичний, транспортний, водогосподарський, комплекс по виробництву непродовольчих товарів народного споживання, еколого-економічний, соціальний комплекс, рекреаційний, науковий.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 9. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем

Етапи соціально-економічного розвитку. Два підходи до оцінки періодизації суспільного розвитку: цивілізаційний, формаційний. Суспільно-економічна формація в розумінні прибічників формаційного підходу. Характерні особливості протікання процесів регіоналізації в Україні, їх етапність (перший період, другий тощо). Основні позитивні зрушення які відбулися в економіці регіонів (адаптація до нових економічних умов, зростання випуску продукції в галузях машинобудування, металургії, деревообробної галузі). Соціально-економічні проблеми регіонів України. Комплекс чинників які зумовлюють вплив на соціально-економічний розвиток регіонів(макрорівневі, зовнішні, внутрішні, об'єктивні та суб'єктивні).

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 10. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку

Підходи до економічного та соціально-економічного районування в Україні. Проблемність районування України. Районування України за сучасними відомими українськими вченими. Аналіз існуючих схем районування України. Особливості сучасної регіональної організації продуктивних сил України. Місце і спеціалізація економічних районів у системі територіального поділу праці. Комплексний соціально-економічний розвиток територій в умовах ринкових відносин. Збільшення внеску кожного регіону в розвиток господарства країни. Характеристика продуктивних сил економічних районів. Соціально-економічні і екологічні проблеми регіонів та шляхи їх вирішення.

Література: основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].

Тема 11. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури

Міжнародні (зовнішні) зв'язки як взаємообмін однієї країни з іншими країнами світу енергією, інформацією та іншими продуктами економічної діяльності, а також як всі види співпраці (політичної, економічної, неформальної тощо) і особисті контакти громадян. Структура міжнародних (зовнішніх) зв'язків. Політичні зв'язки. Характер і напрямки зовнішньоекономічної діяльності держави. Місце України у світовому поділу територіальному поділу праці. Об'єктивні передумови розширення зовнішньоекономічних зв'язків, що впливають з необхідності поглиблення міжнародного поділу праці, інтересів зміцнення незалежності України.

Література: основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].

Тема 12. Фактори сталого розвитку продуктивних сил

Сталий розвиток суспільства та його екологічна, економічна та соціальна складові. Стратегія сталого розвитку України. Зростання масштабів виробництва та його вплив на навколишнє середовище. Промисловий комплекс і проблеми раціонального природокористування. Екологічні проблеми теплової, атомної та гідроенергетики, чорної та

кольорової металургії, видобувної, хімічної і нафтохімічної промисловості та промисловості будівельних матеріалів. Особливості впливу агропромислового комплексу на навколишнє середовище. Транспортна система як джерело забруднення навколишнього середовища. Система розселення як фактор антропогенного впливу на навколишнє середовище. Урбанізація. Розвиток міст і проблеми використання відходів. Економічна оцінка природних ресурсів. Теоретичні основи економічної оцінки природних ресурсів

Література: основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи регіональної економіки та територіальної організації господарства										
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка»	10	2	2		6	10	2	2		6
Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	10	4	2		4	10				10
Тема 3. Регіон у системі територіального поділу праці	10	2	4		4	10				10
Тема 4. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	10	2	2		6	10				10
Тема 5. Природний та трудоворесурсний потенціал України. Природно ресурсний потенціал і його структура	10	4	2		4	10				10
Тема 6. Економічне районування та територіальна організація господарства	10	2	4		4	10				10
Змістовий модуль 2. Регіональна економічна політика та розвиток економіки регіонів України										
Тема 7. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	10	2	2		6	10	2	2		6
Тема 8. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	10	2	2		6	10				10
Тема 9. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	10	2	2		6	10				10
Тема 10. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	10	2	2		6	10				10
Тема 11. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	10	2	4		4	10	2	2		6
Тема 12. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	10	4			6	10				10
Усього годин	120	30	28	-	62	120	6	6	-	108

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка»	2	2
2.	Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	2	
3.	Тема 3. Регіон у системі територіального поділу праці	4	
4.	Тема 4. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	2	
5.	Тема 5. Природний та трудовресурсний потенціал України. Природно ресурсний потенціал і його структура	2	
6.	Тема 6. Економічне районування та територіальна організація господарства	4	
7.	Тема 7. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	2	2
8.	Тема 8. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	2	
9.	Тема 9. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	2	
10.	Тема 10. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	2	
11.	Тема 11. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	4	2
Разом		28	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	денна
1.	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка»	6	6
2.	Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	4	10
3.	Тема 3. Регіон у системі територіального поділу праці	4	10
4.	Тема 4. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	6	10
5.	Тема 5. Природний та трудовресурсний потенціал України. Природно ресурсний потенціал і його структура	4	10
6.	Тема 6. Економічне районування та територіальна організація господарства	4	10
7.	Тема 7. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	6	6
8.	Тема 8. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	6	10
9.	Тема 9. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	6	10
10.	Тема 10. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	6	10
11.	Тема 11. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	4	6
12.	Тема 12. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	6	10
Разом		62	108

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи регіональної економіки та територіальної організації господарства				
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка»	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Усне та письмове опитування.	основна [1, 4, 6], допоміжна [4, 9, 17, 21]	4
Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Експрес опитування, перевірка індивідуального завдання (дискусія, презентація)	основна [1, 6, 8], допоміжна [18, 20, 23, 26, 28, 36].	5
Тема 3. Регіон у системі територіального поділу праці	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [4, 6, 13, 18, 20, 32].	4
Тема 4. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Перевірка виконаних завдань на практичне заняття, усне опитування	основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].	6
Тема 5. Природний та трудоворесурсний потенціал України. Природно ресурсний потенціал і його структура	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	[1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].	6
Тема 6. Економічне районування та територіальна організація господарства	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Усне та письмове опитування.	основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19].	5
Змістовий модуль 2. Регіональна економічна політика та розвиток економіки регіонів України				
Тема 7. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Складання опорного конспекта	основна [1, 4, 6], допоміжна [4, 9, 17, 21]	5
Тема 8. Міжгалузеві	Вивчення лекційного	Презентація основних	основна [1, 6, 8], допоміжна [18, 20,	5

господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	матеріалу, виконання практичного завдання	положень за темою, перевірка індивідуального завдання.	23, 26, 28, 36].	
Тема 9. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Усне опитування, перевірка індивідуального завдання.	основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [4, 6, 13, 18, 20, 32].	5
Тема 10. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Складання опорного конспекту, перевірка виконаних завдань на практичне заняття, написання есе.	основна [1, 3, 6, 8], допоміжна [6, 15, 17, 20, 23, 28].	5
Тема 11. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Експрес опитування, перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	[1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19, 33].	5
Тема 12. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Складання опорного конспекта, перевірка виконаних завдань на практичне та індивідуальне завдання	основна [1, 3, 6, 7, 8], допоміжна [1, 4, 7, 9, 12, 19].	5

Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Регіональна економіка» сприяють кращому засвоєнню здобувачами матеріалу з навчальної дисципліни та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання..

Виконання завдань індивідуальної роботи *дає можливість установити:*

- здатність студента до самостійної науково-дослідної і практичної діяльності;
- уміння студента використовувати теоретичні знання і застосовувати їх для вирішення конкретних завдань;
- здатність студента збирати, систематизувати, узагальнювати й аналізувати теоретичні й емпіричні дані;
- уміння студента коротко, логічно й у доступній формі викласти основні положення контрольної роботи, висновки і рекомендації.

Загальні вимоги до студентів при підготовці до індивідуальної роботи передбачають:

- оволодіння теоретичними знаннями щодо планування, організації наукового дослідження та практичними навичками його реалізації.
- формування широкого наукового і загальнокультурного кругозору.

- уміння аналізувати наукову літературу.
- здатність здійснити свій внесок у розробку даної теми.
- уміння коротко, логічно викласти свої думки, хід і результати аналізу наукових джерел.

Підготовка доповідей або презентацій як форма індивідуальної роботи навчальної дисципліни передбачає дослідження основних питань програмного матеріалу.

Оцінка доповіді або презентації враховує ступінь розкриття теми, обсяг використаної літератури, змістовність викладення фактів, рівень самостійності міркувань. Важливо, щоб доповідь або презентація були виконані відповідно до теми та повністю розкривали проблему дослідження.

Перелік індивідуальних завдань

1. Розміщення продуктивних сил у системі ринкової економіки.
2. Проблеми розміщення продуктивних сил України у сучасний період.
3. Основні тенденції розміщення продуктивних сил у сучасній світовій економіці.
4. Принципи комплексності у розміщенні виробництва.
5. Принципи ефективного розміщення виробництва.
6. Територіальний поділ праці як об'єктивний процес розвитку продуктивних сил.
7. Розміщення продуктивних сил і територіальна організація виробництва.
8. Розміщення промислового виробництва і територіальна організація промислових комплексів.
9. Форми територіальної організації продуктивних сил.
10. Екологічний фактор розміщення продуктивних сил.
11. Демографічні передумови розміщення продуктивних сил.
12. Природні передумови розміщення продуктивних сил.
13. Чинники та умови розміщення і розвитку продуктивних сил України.
14. Класичні теорії та сучасні концепції розміщення виробництва.
15. Класифікація виробництв за факторами розташування.
16. Методологічні основи розміщення і регіонального розвитку продуктивних сил.
17. Особливості територіально-галузевої структури регіону (області, адміністративного району).
18. Інвестиційна політика у регіональному розвитку продуктивних сил України.
19. Депресивні регіони в Україні та механізми інвестування їхнього розвитку.
20. Формування конкурентних позицій регіональних систем
21. Проблеми розміщення й використання трудових ресурсів України.
22. Проблеми розміщення й використання трудових ресурсів України.
23. Взаємозв'язок територіальної організації продуктивних сил та розселення населення.
24. Особливості приморського розселення населення.
25. Місто у системі територіальної організації господарства.
26. Аналіз та оцінка демографічної ситуації в Україні.
27. Формування та регулювання регіональних ринків праці.
28. Розселення населення України та його зайнятість.
29. Природно-ресурсний потенціал України: оцінка і напрямки його використання
30. Основи економічного районування території.
31. Нові сітки економічного районування України.
32. Теоретичні проблеми економічного районування України (або інших країн).
33. Сучасні варіанти суспільно-економічної макрорегіоналізації України.
34. Державна політика регіонального розвитку в перехідний період до ринку.
35. Особливості формування основ регіональної економічної політики в Україні.
36. Україна у міжнародному поділі праці.
37. Особливості міжнародного територіального поділу праці на сучасному етапі.
38. Зони вільного підприємництва – форма територіальної організації продуктивних сил.
39. Спеціальні (вільні) економічні зони і передумови їх формування в Україні.

Перелік тем може мінятися з урахуванням актуальної проблематики у розрізі дисципліни.

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Регіональна економіка» застосовуються наступні методи навчання:

- лекції, в тому числі й проблемні з попереднім отриманням лекційних матеріалів студентами на електронну пошту;
- практичні заняття у їх різноманітних формах (бесіда з елементами дискусії, робота в малих групах, «мозковий штурм», ситуативний підхід, розв'язування задач, ділова гра, бесіда за «круглим столом», рольова гра, імітація);
- стандартизовані тести та поточне опитування;
- презентація результатів виконаних завдань та досліджень;
- розрахункові роботи;
- індивідуальні заняття під керівництвом викладача;
- самостійна робота студентів з літературою у бібліотеці, з Інтернет ресурсами тощо;
- індивідуальне завдання (презентація, обговорення, дискусія).

9. Методи контролю

При вивченні студентами курсу «Регіональна економіка» застосовуються такі методи контролю:

- поточне (усне) опитування, дискусійне обговорення проблем на практичних заняттях;
- поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань тощо;
- контроль самостійної роботи, представлення презентацій;
- індивідуальне та фронтальне опитування;
- поточне, проміжне тестування;
- аналіз та оцінювання результатів навчання;
- тестовий підсумковий контроль.

10. Питання гарантованого рівня знань здобувачів вищої освіти

1. Сутність поняття «регіональна економіка».
2. Основні шляхи виходу України з кризи.
3. Концепція державної регіональної політики.
4. Адміністративно-територіальний устрій України
5. Соціальний комплекс України
6. Спеціалізація Центрально-Східного економічного району
7. Структура і розподіл трудових ресурсів за видами зайнятості, сферами виробництва
8. Міжгалузеві господарські комплекси
9. Об'єкт і предмет дослідження дисципліни.
10. Регіональна економічна політика – складова частина загальнодержавної політики
11. Стан навколишнього природного середовища в Україні
12. Структура легкої промисловості
13. Сутність поняття “природні ресурси”, „природні умови”. Класифікація природних ресурсів
14. Урбанізація та її негативні наслідки
15. Районоутворюючі фактори
16. Зарубіжний досвід регулювання регіонального розвитку
17. Місце навчальної дисципліни „Регіональна економіка в системі економічних дисциплін.

18. Виробничий комплекс України
19. Структура агропромислового комплексу
20. Мінеральні ресурси України
21. Спеціалізація Північно-Східного економічного району
22. Виробнича інфраструктура.
23. Місце України у світовому територіальному поділі праці.
24. Проблеми дисципліни „Регіональна економіка
25. Вторинні ресурси, їх класифікація.
26. Поняття про інфраструктуру. Підходи до класифікації.
27. Економічно активне і економічно неактивне населення.
28. Галузева структура господарства країни.
29. Промисловий комплекс України, його структура.
30. Принципи економічного районування.
31. Поняття про галузь („чиста галузь”, „господарська галузь”, „відомча галузь”).
32. Структура рекреаційного комплексу.
33. Правові основи охорони навколишнього середовища.
34. Проблеми економічного районування в Україні.
35. Демографічна ситуація в Україні.
36. Спеціалізація Центрального економічного району.
37. Територіальна організація продуктивних сил. Форми розміщення продуктивних сил.
38. Типи структури господарства країни.
39. Організація служб охорони навколишнього середовища.
40. Структура природоресурсного потенціалу.
41. Поняття територіальної соціальної системи.
42. Диспропорції у територіальній структурі національної економіки.
43. Основні закономірності розвитку і розміщення продуктивних сил.
44. Ринкова інфраструктура.
45. Економічні методи обґрунтування розміщення продуктивних сил.
46. Еколого-економічні аспекти природокористування.
47. Рекреаційні ресурси України.
48. Оцінка наявного безробіття в Україні.
49. Характеристика народонаселення України.
50. Розкрити зміст понять „господарство країни”, „світове господарство”, „національний комплекс”.
51. Особливості сучасної регіональної політики в Україні.
52. Територіальна структура як „стержнева категорія” геопросторової організації господарства країни.
53. Матеріально-побутова сфера.
54. Таксономія економічних районів.
55. Соціально-культурна система.
56. Біологічні ресурси України.
57. Структура рекреаційного комплексу України.
58. Зовнішньоекономічні зв'язки України, їх структура.
59. Сутність поняття „природокористування”. Основні завдання природокористування.
60. Економічна оцінка природних ресурсів.
61. Економічне районування як науковий метод територіальної організації господарства.
62. Плата за природні ресурси.
63. Спеціалізація Західного економічного району.
64. Принципи розміщення продуктивних сил.
65. Структура транспортного комплексу України.
66. Трудові ресурси України.
67. Економічний район. Головні ознаки району.

68. Система екологічного контролю (екологічна експертиза, екологічний паспорт, екологічний аудит).
69. Фінансові ресурси і важелі територіального розвитку.
70. Інвестиційно-інноваційні ресурси розвитку економіки регіону.
71. Земельні ресурси України.
72. Спеціалізація Південного економічного району.
73. Національний комплекс України.
74. Форми розселення населення.
75. Спеціалізація Східного економічного району.
76. Промисловість, як фактор, що визначає територіальну організацію господарства.
77. Водні ресурси України.
78. Людські ресурси – основа сталого розвитку регіонального виробництва.
79. Основні джерела антропогенного забруднення довкілля.
80. Структура паливно-енергетичного комплексу України.
81. Суб'єкти і об'єкти регіональної економічної політики.
82. Науково-технічний потенціал України.
83. Територіальна організація населення.
84. Етногенез українського народу.
85. Класифікація природних ресурсів.
86. Класифікація факторів розвитку і розміщення виробництва.
87. Зміст міжнародного територіального поділу праці.
88. Механізм реалізації державної регіональної політики.
89. Сутність поняття „фактор розвитку”.
90. Структура машинобудівного комплексу країни.
91. Завдання державної регіональної політики.
92. Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил.
93. Структура металургійного комплексу.
94. Цілі регіональної економічної політики.
95. Дати визначення понять „економіко-географічний простір”, „економічний простір”.
96. Соціально-економічна типологія держав.
97. Економічна інтеграція. Види економічних союзів.
98. Організаційна структура Європейського союзу.
99. Класичні теорії просторового розміщення.
100. Сучасні теорії просторового розміщення.
101. Теорії регіонального росту.
102. Теорії регіональної економіки.
103. Основні засади розвитку розміщення соціального комплексу в регіонах України.
104. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків.
105. Сутність поняття „ресурсозбереження”.
106. Місце регіону в економічному просторі.
107. Аспекти державної регіональної політики.
108. Місце і спеціалізація економічних районів у системі територіального поділу праці.
109. Роль інженерної інфраструктури в розвитку економіки регіону.
110. Галузева структура харчової промисловості.
111. Міграції, види міграцій.
112. Особливості розселення населення по території України.
113. Зв'язок як галузь господарства країни.
114. Структура лісовиробничого комплексу.
115. Інтегральна характеристика регіону.
116. Структура будівельного комплексу.
117. Проблеми охорони довкілля в Україні.

118. Структура хімічного комплексу країни.
 119. Структура паливно-енергетичного комплексу України.
 120. Сутність галузевого і інтегрального економічного районування

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
4	5	4	6	6	5	5	5	5	5	5	5	40	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має	

		недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Регіональна економіка» включає:

1. Посібники.
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа Moodle).
3. Завдання та методичні рекомендації до виконання практичних робіт (навчальна платформа Moodle).
4. Пакети контрольних завдань для підсумкового контролю (навчальна платформа Moodle).

13. Рекомендована література

Основна література:

1. Бутко М. П. Регіональна економіка в модернізаційному форматі. Навчальний посібник. Центр учбової літератури, 2020. 432 с.
2. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. К.: 2017. 119 с.
3. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.
4. Гусєва О.Ю., Воскобоєва О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
5. Завадських Г. М., Педченко Г. П., Тебенко В.М. Регіональна економіка: курс лекцій. – Мелітополь: Люкс, 2020. – 168 с.
6. Завадських Г.М. Регіональна економіка: Навч. посібн.– Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 556 с.
7. Олійник Т.Г., Мельник І.О., Горобченко О.А. Регіональна економіка : курс лекцій. – Миколаїв : МНАУ, 2017. – 119 с
8. Регіональна економіка : навчальний посібник / Б. Ф. Заблоцький. – 2-ге видання, стереотипне. – Львів : “Новий Світ-2000”, 2025. – 546 с.
9. Соляр В.В., Анісімова О.В. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник. - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 173с.

Додаткова література

1. Ліщук Н.В., Зінчук А.С., Федій О.А. Вплив глобалізації на регіональну економіку: виклики та можливості // Ефективна економіка. 2024. No 5. URL: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.84> .

2. Ліщук Н.В., Катуніна О.С., Семенець В.І. Аналіз застосування штучного інтелекту в цифровому фінансовому середовищі в Україні // Інформаційно-аналітичний журнал «Економіка. Фінанси. Право». 2024. Випуск 8. URL: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.8.17>.
3. Рожі І., Ліщук Н., Герасименко О. Регіональна диференціація економічного розвитку в Україні: аналіз причин та вплив на соціальні процеси Актуальні питання у сучасній науці, серія «Економіка» // № 12(30). 2024. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12\(30\)-173-188](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12(30)-173-188).
4. Ліщук Н.В., Козак С.В. Аналіз теоретичних аспектів поняття «природокористування» в розрізі державного управління // Економічні студії економічних студій: науково-практичний журнал. Львів. 2019. Вип. 4(26). С. 92-97.
5. Беленький П.Ю., Другов О.О. Теоретико-методологічні засади регіонального розвитку економіки України. Регіональна економіка. 2006. № 4. С. 7–18.
6. Бюджетний менеджмент: Навч. посіб. / В. Федосов, С. Кондратюк, Л. Сафонова та ін.; За заг. ред. проф. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2005. 420 с.
7. Герасимчук З. Комплексна оцінка рівня сталого розвитку регіонів України. Економіка України. 2002. № 2. С. 34–42.
8. Державне регулювання розвитку соціальної інфраструктури населених пунктів України / Навч. посіб. К.: Вид-во УАДУ, 2002. 112 с.
9. Жаліло Я. Економічна стратегія як категорія сучасної економічної науки. Економіка України. 2005. № 1. С. 19–27.
10. Жук М.В. Альтернативи регіонального розвитку в Україні в контексті інтеграції усвітове господарство. Актуальні проблеми економіки. 2006. № 12. С. 102–109.
11. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Голос України. 1997. №102. 12 червня.
12. Закон України від 18.03.2004 р. №1621 «Про державні цільові програми».
13. Закон України «Про засади державної регіональної політики». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 13. ст.90.
14. Запоточний І.В., Захарченко В.І. Державне регулювання регіональної економіки / Заред. В.І. Захарченка. Харків; Львів; Одеса: ТОВ «Одіссей», 2003. 447 с.
15. Керецман В. Ю. До проблеми правового регулювання регіонального розвитку в країнах Європи. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/tppd/2008-4/R_2/09zovurr.pdf 15.
16. Клімахіна О. Методика оцінки економічного потенціалу регіону. Економіка України. 2005. № 8. С. 38–42.
17. Крайник О. П. Бюджетне управління соціально-економічними процесами в регіоні. Регіональна економіка. 2011. № 2. С. 16–22.
18. Круш П.В., Кожемяченко О.О. Регіональне управління: Навч. посібник для вузів. К.: ЦУЛ, 2007. – 248 с.
19. Куйбіда В. С., Негода В. А., Толкованов В. В. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи: зб. нормативно-правов. актів і наук.-аналіт. матеріалів з питань регіон. розвитку та просторов. планування К. «Крамар», 2009. 176 с.
20. Менеджмент державної політики: ключові гравці / Міхал Бен-Гера, Саймон Джеймс та ін.; пер. з англ. І. Чуприна, Т. Перепелиця. К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2008. 144 с.
21. Мельник С.А. Управління регіональною економікою: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2001. 152 с.
22. Молодожен Ю.Б. Планування розвитку територій: Навч. посібн. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. 284 с.
23. Організаційно-економічний механізм розвитку регіону: трансформаційні процеси та їх інституційне забезпечення: Монографія / За наук. ред. А.Ф. Мельник. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 607 с.

24. Основи регіонального управління в Україні: підручник / авт.-упоряд.: В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. К.: НАДУ, 2012. 576 с.
25. Петришина Н.В. Державний сектор в економіці України: теорія та організаційні засади. Актуальні проблеми економіки. 2008. № 6. С. 103–113.
26. Планування розвитку територій: Конспект лекцій з навчально-методичного комплексу для слухачів спеціальності «Державне управління», частина 1. Молодожен Ю.Б. Одеса, ОРІДУ, 2007. 88 с.
27. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посібник / За ред. Є П. Качана. К.: Видавничий дім «Юридична книга», 2005. 704 с.
28. Рубашка С. Державна регіональна політика: проблеми становлення в Україні. Вісник НАДУ при Президентові України. 2005. № 1. С. 305–312.
29. Семенов В.Ф., Проценко Т.О. Регіональна економіка: Навчальний посібник. К. 2009. 703 с.
30. Симонова О.Г. Актуальні проблеми регіональної економічної безпеки України. Актуальні проблеми економіки. 2005. № 8. С. 125–132.
31. Симонова О.В. Теоретичні аспекти стратегічного управління комплексним розвитком регіону. Регіональна економіка. 2007. № 1. С. 145–153.
32. Сорокін Л.В. Структурні диспропорції як бар'єри економічного розвитку України. Актуальні проблеми економіки. 2007. № 8. С. 84–91.
33. Суперсон В.І. Моніторинг соціально-економічного стану регіонів України з позицій розвитку її інфраструктури. Статистика України. 2005. № 1. С. 59–62.
34. Суховірський Б.І. Регіональна стратегія економічного розвитку України (теоретичні та прикладні основи геоелектроніки): Монографія. К.: КНЕУ, 2000. 154 с.
35. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин: монографія / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с.
36. Хвесик М.А., Горбач Л.М., Пастушенко П.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Навч. посіб. К.: Кондор, 2005. 344 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України : [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <https://mof.gov.ua/uk>.
3. Офіційний сайт Міністерства економіки України: <http://www.me.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства праці та соціальної політики України: <https://www.msp.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної податкової служби: <https://tax.gov.ua/> .
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
8. Цифрова бібліотека ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука»: <http://dspace2.regi.rovno.ua:8088>.
9. Асоціація агенцій регіонального розвитку. України. URL: <http://www.narda.org.ua>.
10. Асоціація міст України. URL: <http://www.auc.org.ua>.
11. Реформа децентралізації влади в Україні – Децентралізація влади URL: <http://decentralization.gov.ua>
12. Gromada.info. Портал об'єднаних громад України. URL: <https://gromada.info/>